

LÉLEKBEN ÉS IGAZSÁGBAN

Jn 4,7—9.20—24

Jézus Júdeából a mintegy kétnapi járóföldre fekvő Galileába indul tanítványai kíséretében, a Szamarián keresztül vezető rövidebb, de veszélyesebb úton. A negyedik versben szereplő „kell vala pedig általmennie“ kitétel kétségtelenül erre utal. A másik út, amelyen Galileába mehetett, a hosszabb, de egyben biztonságosabb pereai út volt, mely a Jordán keleti partján vonult végig.

A rövid út veszélyességét az a vallásos gyűlölettség támasztotta és tartotta fenn, amellyel a zsidók és szamariaiak hosszú évszázadokon keresztül egymással szemben viseltettek. Mi adott okot erre a hosszan tartó, határtalan gyűlöletre? Elsősorban az, hogy a szamariaiak a babiloni elhurcoltatás alkalmával otthonmaradt szegénysorsú zsidók és bevándorolt idegenek leszármazottai voltak. De nagy mértékben hozzájárult a gyűlölet kifejlődéséhez, illetve megrögződéséhez az a tény, hogy amikor a babiloni fogság véget ért s a hazatért zsidók a jeruzsálemi templom újjáépítéséhez hozzáfogtak, elzárták még csak a lehetőségét is annak, hogy a szamariabeliek csatlakozzanak és részt vállaljanak az anyagi áldozatból, mint a vallásos közösség egyenlő jogú tagjai. Ezért kénytelenek voltak a Garizim hegyén külön templomot építeni maguknak. Így a szakadás elkerülhetelenné vált, s azóta a zsidók messzire elkerülték a vallási szempontból tisztátlannak tartott és gyűlölt szamariánusok földjét.

A megvetett és gyűlölt kisebbség tartományán át igyekezett a Mester Galileába. Útközben Sikár város közelében, a hagyomány szerinti Jákób kútjánál, megpihent, s tanítványait eledelért küldte a városba. Itt játszódott le az a jelenet Jézus és a vízért jövő szamariai asszony között, mely ránk maradt formájában az evangélium legértékesebb részei közé tartozik!

A beszélgetést Jézus indítja el, mondván az asszonynak: „Adj innom.“ Az asszony, ki csak a későbbi fejlemények során ismeri fel Jézusban a prófétát, úgy beszél vele, mint egyvel a zsidók közül. Nem tagadja meg ugyan a kérdést, de abból, amit mond, határozottan kicsendül a megvetett, gyűlölt, sőt gyűlöletre kész embernek hangja: „Hogy kérhetsz inni zsidó létedre éntőlem, aki szamariai asszony vagyok?! Mert a zsidók nem barátkoznak a szamariaiakkal“ (4,9). A kérdés, melybe csodálkozás, bámulat, önértetesség és rátartóság egyaránt vegyült, valamint az indoklás — Jézust mélyen érintette. Ő, aki hivatásának és küldetésének egyik fő feladatát éppen az emberek közötti békesség és felebaráti szeretet megteremtésében, ápolásában és fenntartásában látta, s aki sohasem gondolt keserűség nélkül a zsidók és szamariaiak egymás elleni gyűlöletére sem, most lelkének teljes jóságával, öntudatának egész fényével és világosságával, szívének megértésre bíró meleg szeretetével s személyiségének rendkívüli varázsával próbálta meggyőzni ezt az asszonyt s benne a megvetett és kismizmizett szamariai kisebbséget, hogy azt a kérdést, mely a két népet elválasztja egymástól, csak szeretettel, egyetértéssel, jóakarattal lehet és kell megoldani. Erre a sze-

retetre akarta felhívni a figyelmet, midőn azt mondta az asszonynak, hogy: „Mindaz, aki ebből a vízből iszik — s minden bizonnyal a kútra mutatott —, ismét megszomjúhozik: Valaki pedig abból a vízből iszik, amelyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, amelyet én adok néki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz őbenne“ (4, 13—14). „Uram, add nekem azt a vizet“ — kiáltotta az asszony boldogan, mert felismerte Jézusban az igazi prófétát.

Ez a felismerés nem gátolta őt meg abban, sőt talán éppen ez készítette rá, hogy egy olyan vallásos tárgyra vigye át a szót, mely felett régi idők óta vitatkoznak a zsidók a szamariaiakkal, nevezetesen, hogy melyik a helyes: a Sion vagy a Garazin hegyén imádni az Istent? Jézusnak most nagyszerű alkalmá nyílt arra, hogy küldetésének egy másik, talán még fontosabb feladata szempontjából is megnyilatkozzék, mondván: nincs helyes fogalmatok az Istenről, mert az imádat helye felett vitáztok, de az igazságos lelki imádatról megfélemedtek: „eljő az óra, és az most vagon, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát; mert az Atya is ilyeneket keres az Ő imádóiu!“ (4,23). Mintha csak ezt mondta volna, hogy a külsőségek semmit sem számítanak Isten előtt. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de Isten azt nézi, ami a szívben van. Neki olyan imádókra van szüksége, kik amit szóban kifejeznek, azt szívükben igazán érzik is, és szóban csak annyit fejeznek ki, amennyi az egy Isten tiszta ismeretével összefér. Ilyen imádókra pedig azért van szüksége Istennek, mert Ő tökéletes szellem, vagy amint azt a magyar bibliafordítás visszaadja: „lélek; és akik Őt imádják, szüksége, hogy lélekben és igazságban imádják“ (4,24).

Jézusnak az Istenről alkotott meghatározása az istenfogalom fejlődésének egy új, nagyszerű állomását jelzi, amit ez idő szerint végállomásnak is nevezhetünk. Ennél találóbb s az értelemmel összhangzóbb lényeg-meghatározást adni Istenről ma sem tudunk. A magyar bibliafordítók nem tettek különbséget a pneüma és a pszüché, a szellem és a lélek között, hanem egyszerűen mindkettőt a lélek szóval fordították, jöllehet, amikor a Bablia az isteni lényegét akarja kifejezni, erre a héber ruach és a görög pneüma szót használja. Mind a kettő nemcsak szellemet jelent, de jelenti általában az életet, a lehetetet, mely Istentől jön.

Az elmondottakból csaknem természetesen válik érthetővé a Jákób-kúti találkozás következménye, miszerint a szamariaiak Jézust két napon át szeretetükbe fogadták, mely idő alatt Ő kétségtelenül hozzájárult a vallásos fogalmak tisztultabb formájához és a két ellenséges nép lelki közeledéséhez...

Mi unitáriusok valljuk és hirdetjük, hogy Isten és az ő gyermeke, az embert együtt formálják, alakítják a történelmet, fejlesztik, tökéletesítik fokozatosan, de céltudatosan és következetesen az életet. Tökéletesedésünknek grafikonja mindig ott és akkor mutatott visszaesést, ahol és amikor megfélemedtünk, tudatosan, vagy öntudatlanul a két elsőrendű kötelességünkről, amit Jézus az Isten és felebarát iránti szeretet önzetlen gyakorlásában parancsként jelölt meg számunkra. Amikor elfelejtettük a Jákób-kúti jelenet két mondanivalóját ti. hogy hol és miképpen kell imádni Istent, aki lélek, és hogy kell viseltetnünk

embertársaink iránt, kikkel együtt mind egy Atyának vagyunk gyermekei! Ebből születtek a történelem folyamán a kegyetlen vallási villongások, a pusztulást, gyászt, könnyet és árvaságot támasztó véres háborúk. A háború sohasem oldotta meg a béke problémáját sem politikai, sem vallási tekintetben!

Hosszú évszázadok vesztesége, rombolása, kegyetlenkedése és emberhez nem méltó magatartása nyomán született meg ez a felismerés s indult el hódító útján negyedszázaddal ezelőtt a szervezett világbéke-mozgalom. Azóta minden jóérezésű ember a maga sokrétű élettevékenységével azon van, és arra törekszik, hogy vele és általa szolgálja a nyugodt, békés, felfelé ívelő, tökéletesség felé törekvő, Isten akarata szerinti életet.

Nekünk, mint egyházunk hiveinek és hazánknak honpolgárai is világosan kell lássuk a lelkes életnek ezt a mobilizációját s fokozott buzgalommal legyünk készen az új idők új követelményeinek betöltésére! Nincs, nem lehet égetőbb és magasztosabb feladatunk, mint megtanulni és gyakorolni Istennek lélekben és igazságban való imádását és felébrésztetni, ápolni a testvériségnek, egymás tiszteletbentartásának és megbecsülésének áldott tudatát egy magasztos cél: a békesség diadala érdekében!

Bennünk is még igen sok az énközpontúság; nem érvényesül életünkben eléggé a szeretet törvénye: „Mindenkinek meggy a maga útján, de találkozunk néhanap a sivatagok Jákób-kútján.”

Ezek a Jákób-kúti találkozások felébrésztenek, figyelmeztetnek és elköteleznek minket, hogy imádjuk Istent lélekben és igazságban és szolgáljuk az életet és embertársainkat. Amen.

TÖRÖK ARON

EGYHÁZI ÉLET

Az Egyházi Képviselő Tanács első évnegyedi ülését március 21-én tartotta. E.K. Tanács tudomásul vette az 1973. december 2-án tartott Főtanács határozatait, és azokkal kapcsolatban megfelelő intézkedéseket foganatosított. Behatóan foglalkozott a lelkészképzés időszerű kérdéseivel, s örömmel vette tudomásul a lelkészi értekezletek lefolyásáról és eredményes munkájáról előterjesztett jelentést.

A lelkészi munka hatékonyabbá tétele érdekében E.K. Tanács különböző intézkedéseket foganatosított.

Dr. Kovács Lajos püspök újévi köszöntése. Újév napján a délelőtti istentisztelet után dr. Kovács Lajos püspök és dr. Mikó Imre főgondnok afiai a Főtisztelendő Asszonnyal együtt fogadták az egyházi központ alkalmazottainak és az egyházközség vezetőinek és híveinek tiszteletét. Dr. Erdő János főjegyző tolmácsolta az egyetemes egyház üdvözlését, melyben kiemelte az 1973. esztendő történetének fontosabb eseményeit. Püspök a fia válaszában hálát adott Istennek a lelki értékekben gazdag múltért, és további feladataink megvalósításához Isten segítségét és híveinek egyakarató támogatását kérte.

Az I. negyedévi közérdekű és teológiai lelkészi értekezleteket az egyházkörökben március első felében tartották meg.

A közérdekű értekezlet tárgya: *Románia Szocialista Köztársaság az 1973. nemzetközi, politikai évben* c. előadás volt.

A teológiai értekezlet *Istentiszteletünk hitelvi alapjai* és *Az egyházkör területén gyakorolt istentiszteleti rend és szokások* c. előadások alapján liturgiánk felülvizsgálását kezdette meg.

A lelkészi értekezleteken az egyházi központ részéről dr. Kovács Lajos püspök, dr. Erdő János főjegyző és Szabó Árpád teol. tanár vettek részt.

Lelkésznevelés. A Protestáns Teológiai Intézetben az első félévi előadások január 12-én fejeződtek be. Közben a karácsonyi ünnepek alkalmával II—IV. éves hallgatóink légátusi szolgálatot végeztek az egyházközségekben. A vizsgaidőszak január 14—február 4. között volt; hallgatóink általában jó eredménnyel teljesítették vizsgai kötelezettségeiket.